

Biblické hodiny – Niektoré príbehy zo SZ

Jákob a Ézau

O Izákovi sa dozvedáme vždy iba v súvislosti so vzťahmi. Biblia o ňom ako jednotlivcovi nikde nehovorí. *Jednoducho Izák je človek vzťahov, ktorý potrebuje byť v spojení s inými a ktorý akoby bez iných a vzťahu s nimi nemal čo v živote robiť, akoby nemal sám nijakú úlohu či význam.* Najprv sme počuli o Izákovi vo vzťahu s Abrahámom, potom so Sárrou, Rebekou a teraz je nám predstavený ako otec.

Tak ako vo väčšine vzťahov v hlavnej rodovej línii, aj tu nastal problém, lebo sa Izák dlho nevedel stať otcom. Vidíme ho ako **modlitebníka** a to je prvá vec, ktorú si treba všimnúť na Izákovi ako otcovi, manželovi, mužovi: modlí sa – robil to aj pri zoznamení sa s Rebekou a prosí Boha za svoju rodinu aj teraz, keď je Rebeka neplodná. Pán Boh Izáka vypočul.

Niekedy si povieme, že Pán Boh nemusel vypočúť každú našu modlitbu, pretože jej následky nemusia byť také, ako sme si želali. Rebeka už v brušku musela riešiť vzájomnú nevráživosť dvoch národov, ktoré boli totálne odlišné a takými zostali až dodnes (keď išla Rebeka okolo nevestinca, tlačil sa von Ézav a keď okolo synagógy Jákob). **Narodili sa chlapi odlišní ako deň a noc: 1 Moj 25:25-26.** O ich detstve toho veľa nevieme, ale z ich dospelosti môžeme vnímať ako boli vychovávaní svojimi rodičmi. Lebo čo deti naučíme v detstve, to sa ukáže, keď budú veľkí. A tak v Jákobovi a Ézavovi vidíme aj Izáka a Rebeku ako rodičov. Vychovali z nich **Ézava**, ktorý sa stal lovcom, žil na poli – bol to chlapec tvrdý, bojovný, akčný, ale zároveň vôbec nemal záujem o vzťahy, bol samostatný a pravdepodobne aj hrdý. Z narážky na pole môžeme predpokladať, že jeho srdce bolo naklonené k pohanstvu národov, medzi ktorými žili. A **Jákoba**, ktorý bol pokojamilovným a býval v stanoch – bol to taký mamičkin maznáčik, ktorý miloval pohodlie domova, nerád chodil mimo tábora, možno bol až príliš pohodlný alebo aj bojazlivý, dalo sa ním manipulovať, ale zato mal rád vzťahy a rád sa pohyboval medzi ľuďmi. Rodičia si ich v obľúbenosti rozdelili: Izák miloval viac Ézava, asi kvôli jeho akčnosti, možno preto, že sa v ňom Izákovi splnilo to, čo sám nemohol dosiahnuť, pretože strácal zrak. Rebeka si zas obľúbila Jákoba, asi kvôli jeho pokojnej povahe, domáckemu štýlu života, slúžil jej ako náhrada dcéry. Nikdy nič dobré neprináša, ak si rodičia vyberajú obľúbené dieťa, vnúča, z toho sú iba samé problémy a nehody a charakter tých detí sa nevyvíja správnym smerom.

Ézav loví a Jákob varí. A medzi nimi hlboká priepasť v hodnotách, štýle života, v plánovaní budúcnosti. Ovplyvnení rodičmi, so svojimi vlastnosťami, pomaly

a isto budujú svoj život. Hoci treba už teraz povedať, že nad tým všetkým bdie Hospodin.

Obaja hľadajú svoju šancu na život. Zvykneme vnímať Ézava ako toho ľahkovážneho, ktorý za miskú šošovice predáva vzácne prvorodenstvo. Ale čo Jákob – veď on zneužíva hlad svojho brata a kupuje si to, čo mu nemalo ani zďaleka patriť. Ale je to tak Ézav myslí na prítomnosť a zasytenie tela, Jákob myslí na budúcnosť a zasytenie duše. Hlavnú úlohu tu hrá status prvorodeného – čo je to prvorodenstvo, za ktoré Jákob bojuje a ktoré Ézav bez rozmýšľania predáva? **Prvorodený je v rodine pán. On udáva tón, reprezentuje celú rodinu a ak treba niečo riešiť, on je ten, kto rozhoduje, s ním sa treba o všetkom radiť. V ňom ide o všetkých** (Izrael – národy sveta, Ježiš – všetci ľudia). Preto je prvorodenstvo dôležité, no do neho sa nerodí, do neho sa povoláva, pretože hlavnú úlohu tu nehrá muž, ktorý je plodný ani žena, ktorá nie je plodná, ale **Boh, ktorý dáva život a tak si určuje ráz svojho ľudu. Boh určuje, že prví budú poslední a poslední prví.** Vychádzajú z jedného hniezda, ale stoja proti sebe, aby bol jasne viditeľný ten prvorodený, vyvolený: Ábel, Izák, Jákob...

Jákob robí zlo tým, čo robí, Ézav tým, čo nerobí. Jákob hľadá požehnanie, bratovi je ukradnuté. Ézav chce jesť a piť, zabávať sa, Jákob plánuje, sníva a chce byť stredobodom sveta. Každý z nich má svoj podiel na danej chvíli, na svoje budúcnosti. Ézav sa najedol a šiel do sveta bez Boha, zodpovednosti, do života užívania si bez noriem. Tak ho to naučil pravdepodobne otec svojou nie veľmi dobrou výchovou. A čo Jákob? No tiež nie je bohvieako vychovaný Rebekou... Izák nie je dobrým príkladom rodiča, hoci Pán Boh dokáže aj našu neschopnosť použiť vo svojich plánoch spásy a záchrany.

ES 360

Izáka a jeho rodinu trápi hlad. A on sa preto vyberá do Egypta. No na tej ceste za plným bruchom sa mu prihovára sám Boh: **1 Moj 26:2-5**. Toto zaslúbenie znelo do života patriarchu, ktorý je iný ako jeho otec či jeho syn. Nezažil – okrem vrchu Mórija – nič výnimočné, napínavé, neprechádzal životnými krízami či zvratmi. Napriek tomu je súčasťou tradície, ktorú podával ďalej svojim deťom, ako to od neho žiadal Hospodin. Možno nie vždy šťastne vedel formulovať vieru v Pána Boha, ale aspoň sa o to snažil. Zároveň je však predstavený v 3 príbehoch nápadne podobných Abrahámovmu životu: nemal ísť hľadať potravu, vyhlásil Rebeku za sestru, viedol spor o studne.

Pán Boh však bol s Izákom: **26:12-14**. Plnili sa pri ňom slová neskoršieho **Áronovského požehnaní**: požehnaj a ochraňuj vás, nie daj vám viac: Pán Boh nech nad vami rozjasní svoju tvár a je vám milostivý, nie nie oveľa viac:

Hospodin nech k vám obrátí svoju tvár a dá vám svoj pokoj: Boh nech vás chráni, lebo život je často únavný, Pán Boh nech je k vám milostivý, lebo potrebujeme vedieť, na čo tu sme, Hospodin nech vám dá svoj pokoj, pretože ho potrebujeme a je to dar neba pre zem.

Tomuto požehnanému sa teda postaví do cesty zlý a bezbožný. Abímelech požehnanému závidí a tým ho aj nenávidí. História sa opakuje: studne, ktoré vykopal Abrahám Izákovi zasypali a Izák ich znovu vyhrabe. Lenže im to nestačí, bijú sa o studne. **Izák je natoľko múdry, že mlčí a natoľko silný, že nevracia úder.** Ustupuje, hľadá si iné studne a tam sa usadí. Lenže nepriatelia nedajú pokoj a privlastňujú si všetky studne. Po ceste ústupu dáva studniam pomenovania: hádka, spor, voľné priestranstvo. „Líšky majú dúpätá...“, „keby som šiel aj dolinou smrti...“ – toto skúsil vo svojom živote Izák a neskôr takmer každý z jeho rodokmeňa. Izák ustupuje až dovtedy, kým mu Filištínci nedajú pokoj a hoci nám sa to zdá ako rezignácia, Pán Boh si týmto ústupom buduje cestu spásy pre svoj ľud. Izák sa usadil v Beér-Šebe (studňa prísahy), kde sa mu zas zjavil Hospodina a Izák mu tam postavil oltár. **Ak tam má bývať Izák, musí aj Boh, pretože bez Boha si človek nenájde miesto na zemi.**

Filištínci, vidiac Izákov životný postoj, prišli k nemu na návštevu. Možno sa bál, čo zase chcú, ale isto bol prekvapený, keď počul dôvod ich návštevy: **26:28-30.** Izák ponúka to, čo dostal od Hospodina všetkým. Voda, ktorá bola daná prvorodenému, slúži k rozkvetu všetkých a všetkého. Miesto, ktoré Hospodin požehnal svojmu ľudu, má byť priestorom, kde si spoločne Božie deti môžu sadnúť okolo jedného stola... taká má byť aj cirkev, naše domácnosti, náš život....

